

Kerncijfers politie bij het eerste Halfjaarbericht 2024

Hoe ontwikkelt de Nederlandse politie zich en welke trends zijn daarin te zien? Onderstaande kerncijfers over de politie geven daar meer inzicht in. Achtereenvolgens komen de thema's 'Politie en de samenleving', 'De toerusting van de politieorganisatie' en 'De ontwikkeling van politiewerk' aan de orde. Dit overzicht verschijnt twee keer per jaar en wordt aan het 'Halfjaarbericht politie' toegevoegd.

De grafieken zijn gebaseerd op de meest recente gegevens uit verschillende bronnen, zoals gepubliceerde cijfers van de politie, de Veiligheidsmonitor en jaarverantwoordingen van de politie en het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Politie en de samenleving

Slachtofferschap

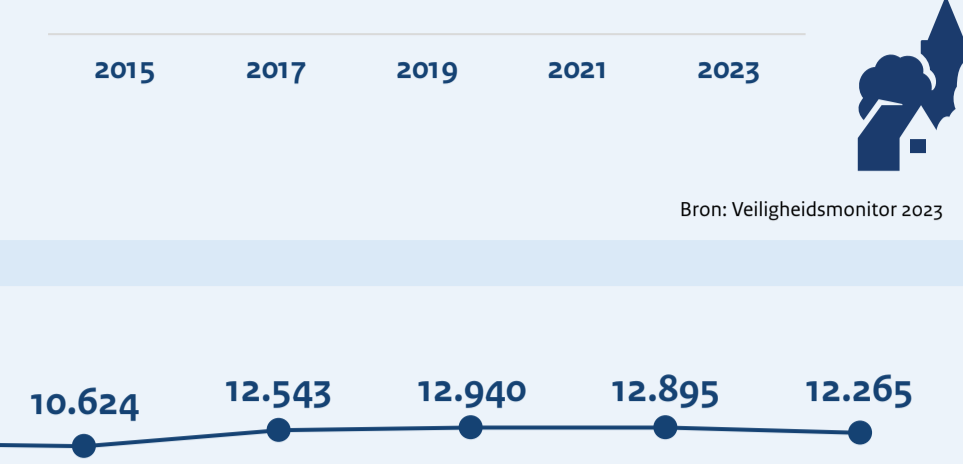
Het aantal Nederlanders dat in de Veiligheidsmonitor aangefteld slachtoffer te zijn geweest van een vandalisme-, vermogens- of geweldsdelict is voor het eerst sinds jaren toegenomen. In 2023 geeft 19,9% procent van de Nederlanders aan slachtoffer te zijn geweest van één of meer van deze vormen van delicten. De toename in het slachtofferschap is relatief het sterkst bij geweldsdelicten.

Online criminaliteit laat in 2023 juist een lichte daling zien. Waar in 2021 16,9% van de Nederlanders aangaf slachtoffer te zijn geweest van online criminaliteit, is dat met 15,6% in 2023 afgenomen. Online oplichting en fraude komt het meest voor, gevolgd door hacken, online bedreiging en intimidatie.

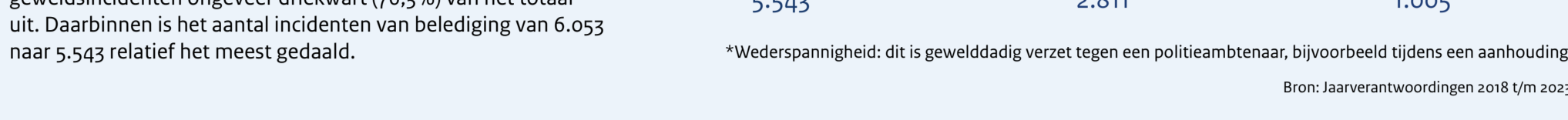
Onveiligheidsgevoel

Waar het percentage van mensen dat aangaf zich weleens onveilig te voelen de afgelopen jaren gestaag afnam, is daar in 2023 een kanteling in gekomen. 15,0% van de Nederlanders geeft aan zich weleens onveilig te voelen in de eigen buurt, vergeleken met 13,9% in 2021. Daarbij voelde 2,2% zich in 2023 vaak onveilig in de eigen buurt. Dit is iets meer dan twee jaar geleden.

Geweld Tegen Politieambtenaren (GTPA)

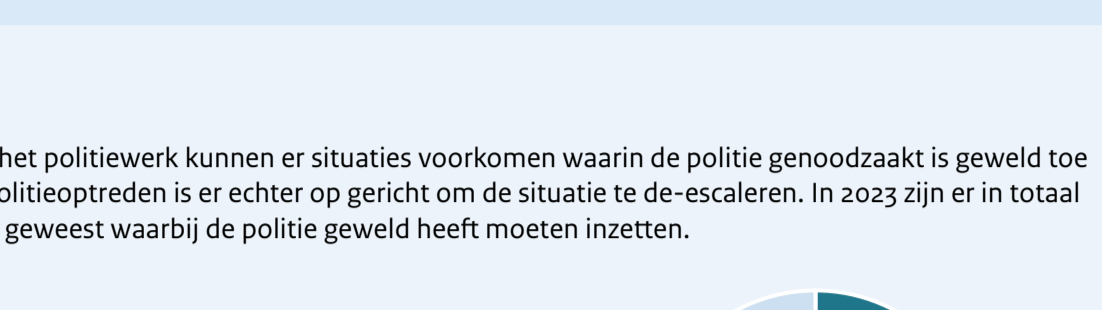
In 2023 werden politiemedewerkers 12.265 keer geconfronteerd met agressie en geweld, daarmee is het aantal meldingen ten opzichte van vorig jaar iets gedaald.

Geweld door politieambtenaren en tegen politieambtenaren kunnen in hetzelfde incident optreden.

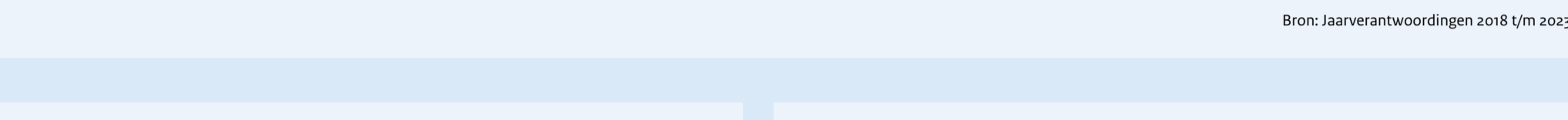
Drie meestvoorkomende geweldsincidenten (2023)

Net als vorig jaar maken de drie meest voorkomende geweldsincidenten ongeveer driekwart (76,3%) van het totaal uit. Daarbinnen is het aantal incidenten van belediging van 6.053 naar 5.543 relatief het meest gedaald.

Geweld Door Politieambtenaren (GDPA)

Door de aard van het politiewerk kunnen er situaties voorkomen waarin de politie genoodzaakt is geweld toe te passen. Ieder politieoptreden is er echter op gericht om de situatie te de-escaleren. In 2023 zijn er in totaal 22.454 incidenten geweest waarbij de politie geweld heeft moeten inzetten.

Vertrouwen in- en de reputatie van de politie onder burgers

Met de vertrouwen- en reputatiemonitor voert Motivaction in opdracht van de politie onderzoek uit naar het vertrouwen dat burgers en medewerkers in de politie hebben. In het onderzoek is gevraagd naar het algemene beeld dat van politie bestaat, de eigen indruk van de politie, het vertrouwen in de politie op lange termijn, het oordeel over de resultaten die de politie bereikt en het oordeel over de manier waarop de politie haar werk doet.

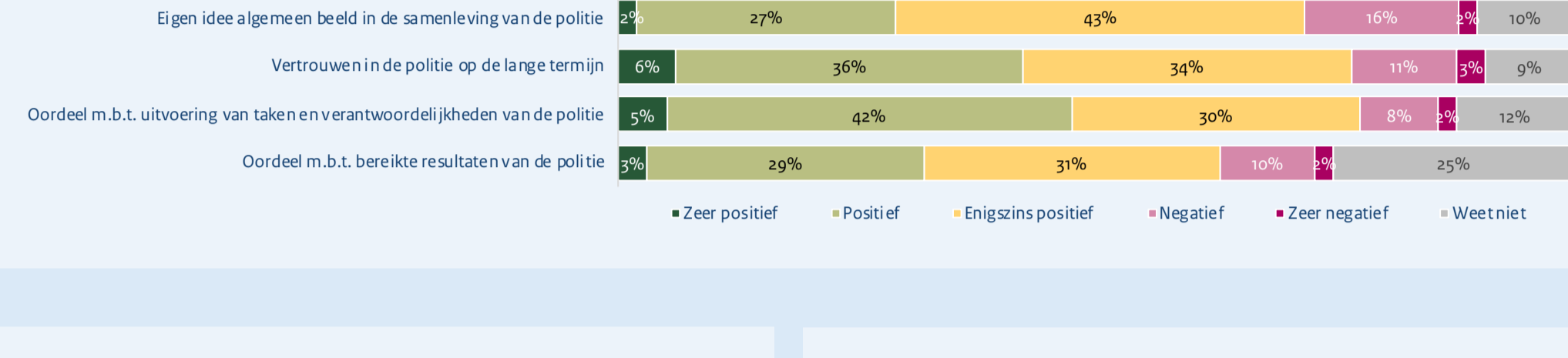
Het vertrouwen dat de samenleving heeft in de politie was ook in 2023 gemiddeld goed en stabiel volgens de normering van de rapportage. Sinds de eerste meting in oktober 2020 beweegt de reputatiescore zich binnen de bandbreedte goed. Zo denkt 72,0% van de bevragede bevolking dat de samenleving een (enigszins) positief beeld van de politie heeft (waarvan 2,0% zeer positief). Dit is vergelijkbaar in de categorie vertrouwen in de politie op lange termijn. 77,0% beoordeelt de manier waarop de politie haar taken en verantwoordelijkheden uitvoert als (enigszins) goed (waarvan 5,0% uitstekend), en 63,0% beoordeelt de resultaten van de politie (enigszins) goed (waarvan 3,0% uitstekend).

Bron: rapportage Motivaction 2023

Contact met de politie

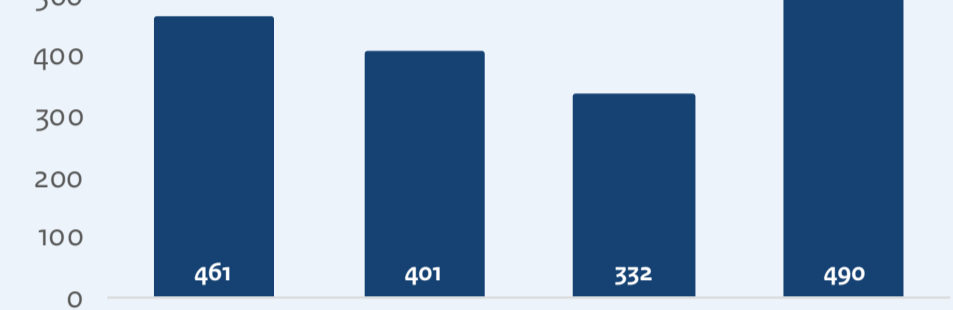
De vragenlijst over onder andere het contact met de politie is in een eerdere fase opgesteld door de politie en onderzoeksbureau Kantar Public. Motivaction heeft dit onderzoek vanaf januari 2023 overgenomen. In de afgelopen drie jaar geeft circa 41,0% van de respondenten aan contact te hebben gehad met de politie.

Net als voorgaande jaren zijn de belangrijkste aanleidingen voor contact met politie het doen van aangifte, overlast, een ongeluk en vragen om hulp (bijv. het vragen om informatie of advies). Op verschillende aspecten van het contact, zoals vriendelijkheid, duidelijke communicatie, goed luisteren, begripvol en de snelheid waarmee geholpen werd, scoort de politie een 7 of hoger. Vriendelijkheid (7,8), goed luisteren (7,4) en duidelijke communicatie (7,4) scoren van deze aspecten het hoogst.

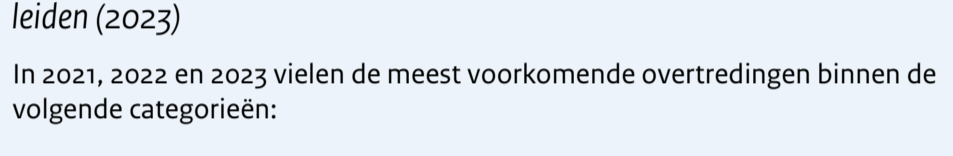
Disciplinaire onderzoeken

Disciplinaire onderzoeken zijn interne onderzoeken die de vraag beantwoorden of op basis van relevante feiten en omstandigheden sprake is van een gepleegd plichtsverzuim door politieambtenaren. Het aantal disciplinaire onderzoeken is in 2023 (490) gestegen ten opzichte van het aantal onderzoeken in 2022 (332).

Drie meestvoorkomende overtredingen die tot disciplinaire maatregelen leiden (2023)

In 2021, 2022 en 2023 vielen de meest voorkomende overtredingen binnen de volgende categorieën:

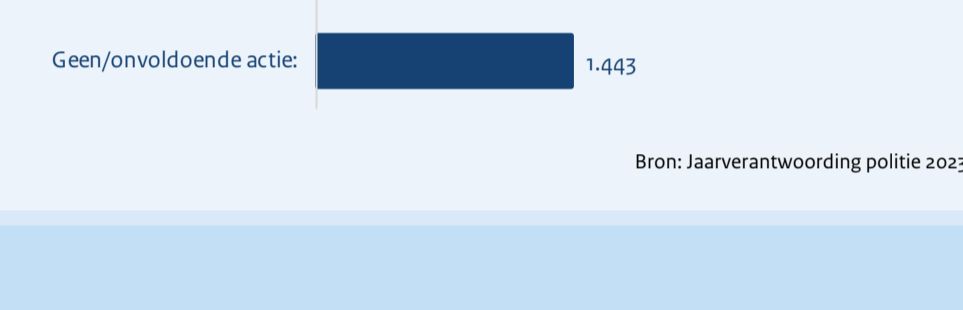
Ontvangen klachten

Er kunnen klachten ingediend worden over het optreden van politieagenten. De klachtbehandeling door de politie is gericht op het herstellen van vertrouwen van burgers in de politie, op het leren van klachten en op imagoverbetting. Tussen 2021 en 2022 was er een afname van het aantal klachten ten aanzien van de politie. In 2023 neemt het aantal klachten weer toe. Kanttekening: niet alle klachten zijn ontevankelijk en zullen dus ook niet allemaal door de politie in behandeling worden genomen.

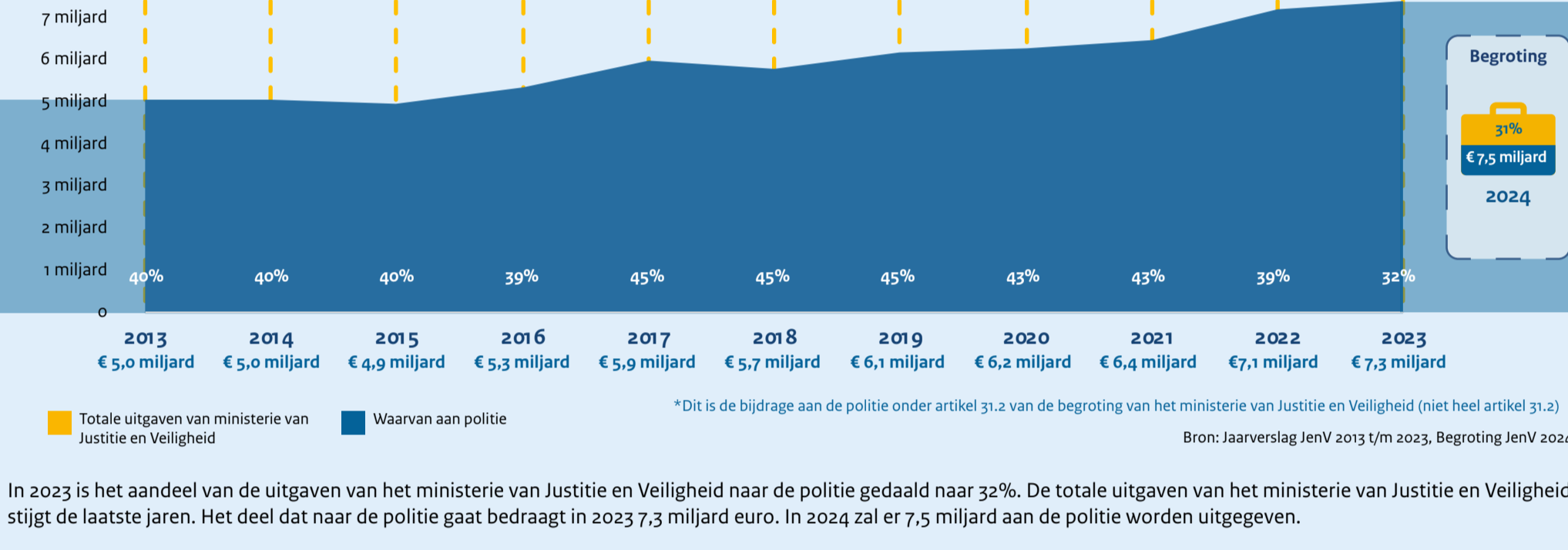
Drie meestvoorkomende klachten (2023)

De meeste ontvangen klachten in 2023 over de politie hadden betrekking op bejegening/ houding/ gedrag (20,8% van het totaal), gevolgd door onjuiste actie (11,6%) en geen/ onvoldoende actie (10,2%). Ook in 2022 waren dit de meest prominente klachtenrubrieken.

De toerusting van de politieorganisatie

Uitgaven ministerie van Justitie en Veiligheid (waarvan deel naar de politie)*

In 2023 is het aandeel van de uitgaven van het ministerie van Justitie en Veiligheid naar de politie gedaald naar 32%. De totale uitgaven van het ministerie van Justitie en Veiligheid stijgt de laatste jaren. Het deel dat naar de politie gaat bedraagt in 2023 7,3 miljard euro. In 2024 zal er 7,5 miljard aan de politie worden uitgegeven.

Verdeling uitgaven van de politie

De meerderheid van het politiebudget wordt uitgegeven aan vaste kosten voor personeel en materieel. Materiële kosten bestaan onder andere uit kosten voor de fysieke politiebureaus, vervoersmiddelen en ICT. Personeelskosten bestaan uit kosten voor salaris, opleiding en vorming, inhuur en mutaties personeelsvoorziening. In 2023 wordt er ten opzichte van 2022 meer uitgegeven aan materieel. De begroting voor 2024 laat zien dat er verwacht wordt dat 24% van het politiebudget aan materieel wordt uitgegeven. Dit is vergelijkbaar met 2023.

Bron: Jaarverantwoording politie 2022 en 2023; Begroting en beheerplan politie 2024-2028

Formatie en bezetting operationele sterkte (exclusief aspiranten)

De operationele formatie van de politie is door verschillende kabinetintensiveringen verhoogd. De omvang van de te realiseren uitbreiding blijft groot, waardoor de benodigde tijd om formatie en bezetting in balans te brengen ook toeneemt. Ten opzichte van de groeiende formatie is sinds 2020 sprake van onderbezetting, mede als gevolg van de pensioengolf en recent de krapte op de arbeidsmarkt. De bezetting van de operationele sterkte exclusief aspiranten is in 2023 met ca. 180 fte's afgenomen tot 46.076 fte's. Ook is er dit jaar een substantiële toename te zien in de onvoorzien (niet-pensioneerde) uitstroom. De huidige ontwikkeling van de operationele sterkte staat dan ook onder druk. Gecombineerd met de stijgende formatie is het verschil tussen operationele formatie en bezetting in 2023 groter geworden.

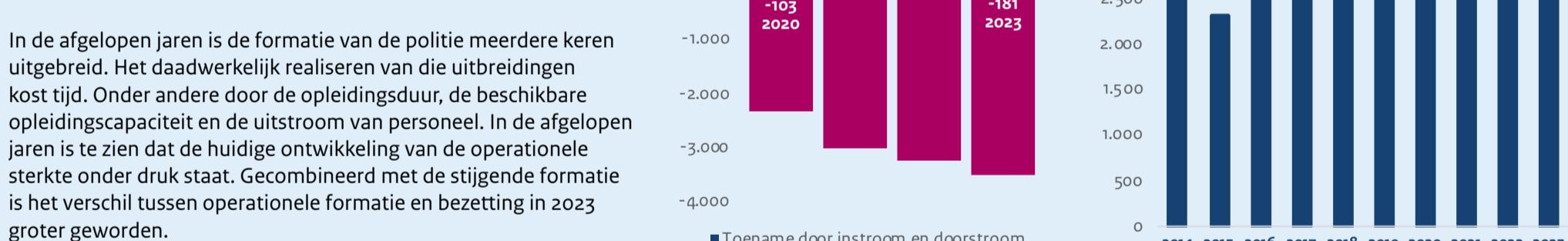

Het realiseren van uitbreiding operationele sterkte

Operationele sterkte betreft alle functies waarbij medewerkers direct hebben met de burger en/of een directe inhoudelijke bijdrage leveren aan de uitvoering van de politietaken.

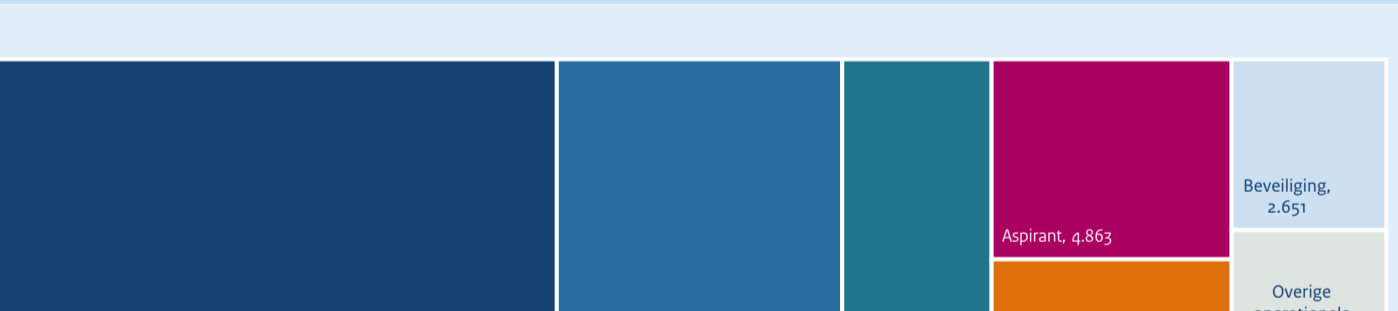
De bezetting van de operationele sterkte (OS) exclusief aspiranten is met 181 fte's afgenomen tot 46.076 fte's. Het aantal aspiranten (politiemedewerkers in opleiding) is in 2023 met ca. 100 fte's afgenomen tot 4.863 fte's. De totale operationele bezetting inclusief aspiranten bedraagt in 2023 50.939 fte's.

In de afgelopen jaren is de formatie van de politie meerdere keren uitgebreid. Het daardoor mogelijk realiseren van die uitbreidingen kost tijd. Onder andere door de opleidingsduur, de beschikbare opleidingscapaciteit en de uitstroom van personeel. In de afgelopen jaren is te zien dat de huidige ontwikkeling van de operationele sterkte onder druk staat. Gecombineerd met de stijgende formatie is het verschil tussen operationele formatie en bezetting in 2023 groter geworden.

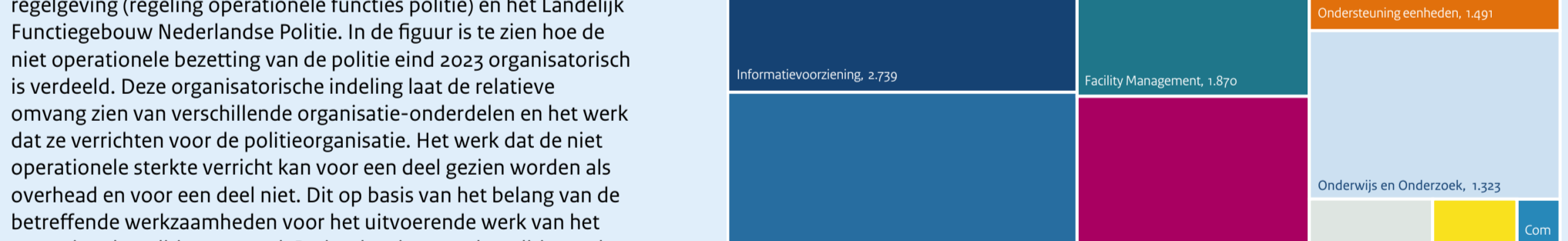
Werksoorten operationeel politiepersoneel gebaseerd op LFNP-categorieën: bezetting

Het operationeel politiepersoneel is onderverdeeld in categorieën volgens het Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie. 40,3% van de totale bezetting valt in de categorie Gebiedsgebonden Politie, 20,6% betreft Opsporing.

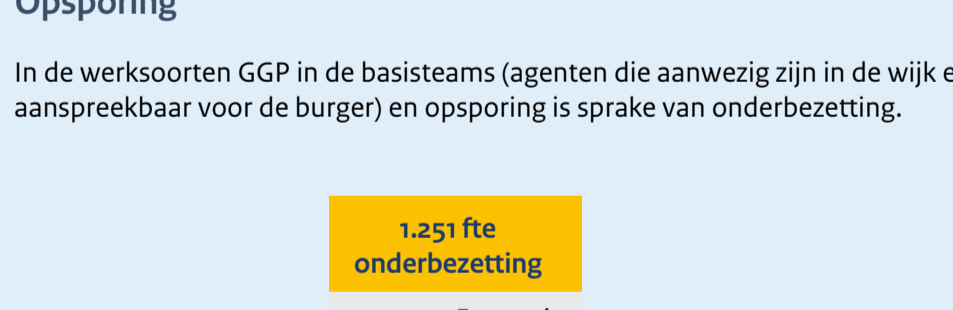
Organisatorische verdeling van de niet operationele sterkte van de politie: bezetting

Het personeel van de politie kent onderscheid tussen operationeel personeel (uitvoering) en niet operationeel personeel (ondersteuning). Dit onderscheid is vastgelegd in regelgeving (regeling operationele functies politien) en het Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie. In de figuur is te zien hoe de niet operationele bezetting van de politie eind 2023 organisatorisch is verdeeld. Deze organisatorische indeling eind 2023 organisatorisch omvang zien van verschillende organisatie-onderdelen en het werk dat ze verrichten voor de politieorganisatie. Het werk dat de niet operationele sterkte verricht kan voor een deel gezien worden als overhead en voor een deel niet. Dit op basis van het belang van de betreffende werkzaamheden voor het uitvoerende werk van het operationele politiepersoneel. De inschatting van de politie van het deel van de niet operationele sterkte dat wel en het deel dat niet als overhead gezien kan worden is in dit halfjaarbericht opgenomen.

Bezetting werksoorten Gebiedsgebonden politie (GGP) en Opsporing

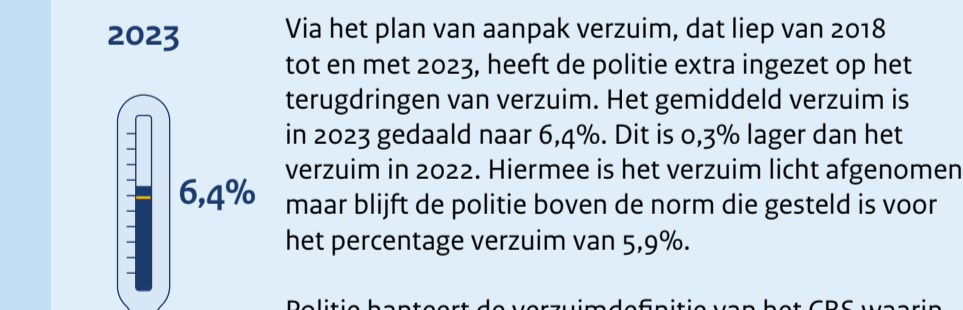
In de werksoorten GGP en de basistoepassingen (agenten die aanwezig zijn in de wijk en aanspreekbaar door de burger) en opsporing is sprake van onderbezetting.

Bron: Politie (peildatum 31-12-2023)

Verzuim

Via het plan van aanpak verzuim, dat liep van 2018 tot en met 2023, heeft de politie extra inspanning op het terugdringen van verzuim. Het gemiddeld verzuim is in 2023 gedaald naar 6,4%. Dit is 0,2% lager dan het verzuim in 2022. Hiermee is het verzuim licht afgenomen maar blijft de politie boven de norm die gesteld is voor het percentage verzuim van 5,9%.

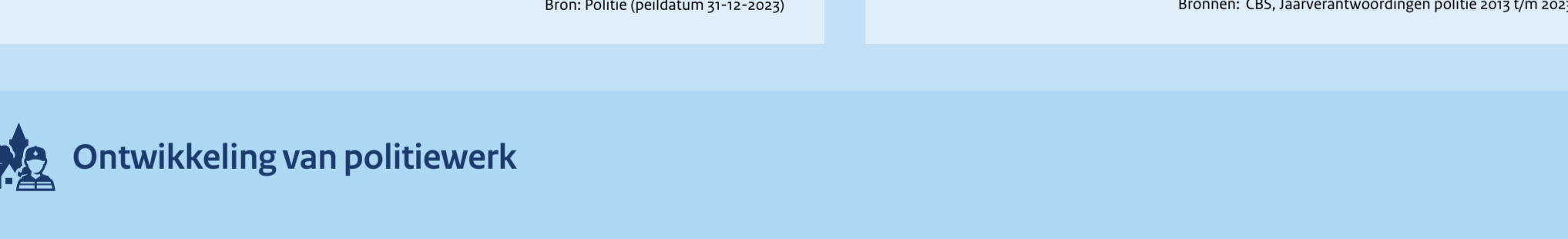

* Het niveau van verzuim in januari 2019 is de politie overgegaan op de berekening zoals het CBS dit hanteert. In deze nieuwe methode wordt verzuim langer dan 104 weken niet meegenomen. Als gevolg daarvan wordt met ingang van 2019 een lager verzuimpercentage getoond.
Bronnen: CBS, Jaarverantwoordingen politie 2015 t/m 2023

Ontwikkeling van politiewerk

Reactietijd prio-1 meldingen 112

Het landelijk aantal prio-1 meldingen is in 2023 (328.704) gestegen ten opzichte van het totaal in 2022 (321.335). Dit aantal betreft de prio-1-meldingen die via de regionale meldkamers zijn binnengekomen en waar inzet op is gepleegd. Bij 84,3% van het landelijk aantal prio-1 meldingen is de politie de afgelopen jaren binnen 15 minuten ter plaatse. De reactietijd is daarmee verbeterd ten opzichte van het jaar ervoor (84,0%). Het streven is om de reactietijd te verhogen naar de norm van 90,0%.

Misdrijven & aangiften

Geregistreerde misdrijven zijn strafbare feiten die zijn vastgesteld in het Wetboek van Strafrecht of in andere wetten en welke door de politie worden vastgelegd in een proces-verbaal.

Na een aantal jaren een afname te hebben gezien van het aantal geregistreerde misdrijven, is er sinds 2021 sprake van een lichte stijging. Met 803.367 geregistreerde misdrijven in 2023, zet de licht stijgende lijn zich voort. Er is een vergelijkbare ontwikkeling te zien in het aantal aangiften die zijn ingediend.

